

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	43124
Nom	Seminari. Arqueologies Domèstica i Funerària de la Mediterrània Occidental
Cicle	Màster
Crèdits ECTS	3.0
Curs acadèmic	2023 - 2024

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
2143 - M.U. en Arqueologia 12-V.2	Facultat de Geografia i Història	1	Segon quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
2143 - M.U. en Arqueologia 12-V.2	4 - Introducció a l'activitat professional i investigadora en arqueologia	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
AURA TORTOSA, JOAN EMILI	360 - Prehistòria, Arqueologia i Història Antiga
BLASCO MARTIN, MARTA	360 - Prehistòria, Arqueologia i Història Antiga
SALAZAR GARCIA, DOMINGO CARLOS	80 - Didàctica de la Llengua i la Literatura

RESUM

Aquest seminari està inclòs dins de la matèria “Introducció a l'activitat professional i investigadora en Arqueologia”, formada per un total de 5 seminaris optatius (dels quals l'alumnat en tria quatre). L'objectiu d'aquests seminaris és aprofundir en la seua formació investigadora des de diferents perfils, metodologies i perspectives.

Els estudis arqueològics des d'una perspectiva multidisciplinària (social, de gènere, *queer*, biològica, antropològica) resulten fonamentals per a la comprensió de les dinàmiques dels grups humans del passat. La combinació de dades arqueològiques, bioarqueològiques, areomètrics i moleculars permet comprendre la transversalitat de la documentació i la seua capacitat per a respondre a les qüestions plantejades. Les pràctiques funeràries són un dels indicadors de la capacitat cognitiva i de la variabilitat cultural de les poblacions humanes. Els espais domèstics i funeraris són llocs idonis per a abordar l'anàlisi amb aquesta orientació, amb l'objectiu d'acostar-se a les persones que els van utilitzar. És en aquests espais on queden

reflectides les relacions interpersonals i socials dels grups humans del passat.

Aquest seminari introdueix a l'alumnat en les problemàtiques plantejades per aquestes tendències, així com en la visibilitat en el registre arqueològic de les persones que componen els grups socials (per raó del seu sexe, rols de gènere, edat, condició social i parentiu). Ho introdueix també en el potencial que tenen les ciències arqueològiques i l'antropologia biomolecular en l'estudi de les restes humanes per a obtenir informació sobre les seues formes de vida i els seus cicles vitals (alimentació, mobilitat territorial, ús del territori, alletament i deslletament) i poder així articular la mateixa tant entorn del dia a dia de les seues vides, com entorn de la cosmovisió expressada en el món funerari.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Es requereix haver cursat, almenys, 20 crèdits obligatoris del Màster.

COMPETÈNCIES

RESULTATS DE L'APRENTATGE

- Capacitat de comprensió de contextos arqueològics i dades antropològiques.
- Capacitat d'anàlisi dels espais domèstics i funeraris.
- Capacitat d'expressió i exposició de casos concrets.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Seminari. Arqueologies Domèstica i funerària a la Mediterrània

La temàtica d'aquest seminari versarà sobre diferents aspectes relatius a problemes de la investigació prehistòrica i arqueològica relacionats amb les línies d'investigació del Màster. L'objectiu principal és que reflexionen sobre casos concrets, des d'una perspectiva de l'arqueologia domèstica i funerària, relacionats, preferiblement i si fora possible, amb la temàtica del seu Treball Final de Màster (TFM).

Aquest seminari està dividit en diverses sessions. La primera sessió serà una presentació en la qual es compartirà amb l'alumnat els objectius i continguts principals, així com les lectures recomanades per a participar en les sessions teoricopràctiques. A continuació, el professorat impartirà un bloc centrat en l'estudi de l'arqueologia funerària i un altre bloc que versarà sobre casos d'arqueologia domèstica. Finalment, l'alumnat presentarà els exemples analitzats i seran discutits de manera col·lectiva.

2. Treball Tutoritzat

Treball realitzat per l'alumnat baix la supervisió d'un/a tutor/a i destinat a desenvolupar les habilitats de l'alumnat per a enfrontar-se a una problemàtica investigadora. El tema serà fixat de comú acord entre els/les estudiants i els/les tutors/es en funció de l'interès de els/les primers/es.

L'activitat implica un acostament a un tema arqueològic, si és possible relacionat amb el seu TFM, que es desenvoluparà a partir de fonts bibliogràfiques i/o empíriques. L'activitat conclou amb l'elaboració d'una presentació (10 minuts), que s'exposarà en sessió pública davant la resta de l'alumnat i el professorat.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	15,00	100
Elaboració de treballs en grup	5,00	0
Elaboració de treballs individuals	15,00	0
Estudi i treball autònom	2,00	0
Preparació de classes de teoria	35,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	3,00	0
TOTAL	75,00	

METODOLOGIA DOCENT

Durant el seminari es duran a terme classes de contingut teòric, per part del professorat i es facilitaran lectures que permetran una reflexió profunda (tant individual, com col·lectiva) per part de l'alumnat.

AVALUACIÓ

L'avaluació d'aquest seminari consisteix en l'elaboració d'una presentació de 10 minuts, que s'exposarà en una sessió pública davant la resta de l'alumnat i el professorat. A més, per poder avaluar-se el treball, l'alumnat haurà d'assistir al 80% de les classes del seminari. Es valorarà positivament la participació proactiva.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- ADAMS, R.L.; KING, S.M. (2011): Residential Burial in Global perspective. *Archaeological Papers of the American Anthropological Association*, 20 (1), pp. 1-16.
- BEASLEY, M.M.; SOMERVILLE, A.D. (Eds.) (2023): *Exploring Human Behavior Through Isotope Analysis. Applications in Archaeological Research*. Ed. Springer, New York.
- BELARTE, C. (Ed.) (2009): *Lespai domèstic i l'organització de la societat a la protohistòria de la Mediterrània occidental (Ier mil·lenni aC)*. Ed. Departament de Prehistòria, Història Antiga i Arqueologia de la Universitat de Barcelona - Institut Català d'Arqueologia Clàssica, Barcelona.
- BINFORD, L.R. (1971): Mortuary practices: their study and their potential. En: James Brown (Ed.) *Approaches to the social dimensions of mortuary practices*. *Memoirs of the Society for American Archaeology* 25, pp. 6-29.
- BONET, H.; SORIA, L.; VIVES-FERRÁNDIZ, J. (2011): La vida en las casas. Producción doméstica, alimentación, enseres y ocupantes. En: Bonet Rosado, H.; Vives-Ferrándiz, J. (Eds.) *La Bastida de les Alcusses 1928-2010*. Ed. Museu de Prehistòria de València, Valencia, pp. 139-176.
- COLTOFEAN-ARIZANCU, L.; GAYDARSKA, B.; MATI, U. (Eds.) (2021): *Gender Stereotypes in Archaeology. A short reflection in image and text*. Ed. Sidestone Press, Leiden.
- CRUZ BERROCAL, M. (2009): Feminismo, teoría y práctica de una arqueología científica. *Trabajos de Prehistoria* 66 (2), pp. 25-43.
- GRAU MIRA, I.; ABAD-ESPAÑA, A. (2023): Vida cotidiana, prácticas domésticas y uso social del espacio entre los grupos iberos. Una lectura microespacial de El Cabeço de Mariola (siglos II-I a.C.). *Pyrenae* 42 (2), pp. 35-57.
- GRÜNBERG J. M.; GRAMSCH, B.; LARSSON, L.; ORSCHIEDT, J.; MELLER, H. (Eds.) (2016): *Mesolithic Burials. Rites, symbols and social organisation of Early post-glacial communities*. Ed. Landes Museum für Vorgeschichte, Halle.
- HERRÁN SUBIÑAS, M.; HIGUERO PLIEGO, A.; MORAL DE EUSEBIO, E. (2021): ¡Ha habido maricones toda la historia de la humanidad! Arqueología queer, o cómo cuestionar los sesgos cisheteronormativos. En: Jiménez Martín, D. (Ed.): *La primera mentira: mitos y relatos distorsionados en la enseñanza de la Historia*. Ed. Postmetropolis, pp. 55-74.
- LALUEZA-FOX, C. (2018): La forja genètica d'Europa. Una nova visió del passat de les poblacions humanes. Ed. Catàlisi, Barcelona.
- LULL, V.; PICAZO, M. (1989): Arqueología de la Muerte y estructura social. *Archivo Español de Arqueología* 62, pp. 5-20.
- PETTIT, P.B. (2011): *The Palaeolithic origins of human burials*. Ed. Routledge, New York.
- PEÑALVER, T. (2022): *La arquitectura doméstica de las ciudades romanas del territorio valenciano*. Ed. Consejo Superior de Investigaciones Científicas, Madrid.
- PRADOS TORREIRA, L.; LÓPEZ RUIZ, C. (Eds.) (2008): *Arqueología del Género. 1er Encuentro Internacional en la UAM*. Ed. Universidad Autónoma de Madrid, Madrid.

- SÁNCHEZ ROMERO, M. (2022): Prehistorias de mujeres: Descubre lo que no te han contado sobre nosotras. Ed. Destino, Barcelona.
- RICHARDS, M.P.; BRITTON, K. (Eds.) (2020): Archaeological Science: An Introduction. Ed. Cambridge University Press, Cambridge.
- RIEL-SALVATORE, J.; GRAVEL-MIGUEL, C. (2013): Upper Palaeolithic Mortuary Practices in Eurasia: A Critical Look at the Burial Record. En: Tarlow, S.; Nilsson Stutz, L. (Eds.) The Oxford Handbook of the Archaeology of Death and Burial. Ed. Oxford University Press, Oxford.
- ZILHÃO, J.; TRINKAUS, E. (2002): Portrait of the artist as a child: The Gravettian human skeleton from the Abrigo do Lagar Velho and its archeological context. Trabalhos de Arqueologia 22, Lisboa.